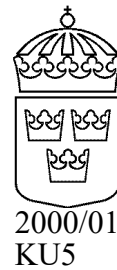

Konstitutionsutskottets betänkande

2000/01:KU5

Lagstiftningsprocessen

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens skrivelse 1999/2000:103 Kommittéberättelse 2000 samt motioner från allmänna motionstiden 1999 respektive 2000. Motionerna rör:

- jämställdhetsfrågor i kommittéförordningen
- källhänvisningar i Statens offentliga utredningar
- rekryteringen av sekreterare i statliga utredningar
- begripliga lagar
- EU-reglers påverkan på kostnader och administration
- regionalpolitiska perspektiv
- klassperspektiv
- teknikberoende lagstiftning.

Utskottet föreslår att regeringens skrivelse läggs till handlingarna. Samtliga motioner avstyrks.

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 1999/2000:103 Kommittéberättelse 2000. Kommittéernas sammansättning.

Motioner från allmänna motionstiden 1999

1999/2000:K221 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att aktivt medverka och bidra till att olika lagar, regler, taxor och andra system som har större betydelse för enskilda människors och familjers vardag görs så enkla, överskådliga och tydliga som möjligt.

1999/2000:K265 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att återkomma med en övergripande paragraf om jämställdhetsarbetet i kommittéförordningen,

1999/2000:K268 av Peter Pedersen (v) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att samtliga propositioner skall innehålla ett särskilt avsnitt, där de förslag och åtgärder som anförts skall analyseras och konsekvensbeskrivas utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv.

1999/2000:K285 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (kd) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att referenser skall ingå i Statens offentliga utredningar.

1999/2000:K346 av Inger Lundberg och Jan Björkman (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att bredda rekryteringen av sekreterare i statliga utredningar.

1999/2000:T703 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari yrkas

11. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ett direktiv till alla statliga kommittéer och särskilda utredare,

Motioner från allmänna motionstiden 2000

2000/01:K274 av Margit Gennser (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tillsätta en utredning om hur nya regleringar initierade från EU har påverkat företagens kostnader och myndigheternas administrativa arbete,

2000/01:K390 av Anders Ygeman och Lena Sandlin-Hedman (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om klassperspektiv i utrednings- och beredningsprocessen.

2000/01:T713 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att göra lagstiftningen teknikberoende,

Kommittéberättelsen

Enligt tilläggsbestämmelse 3.6.2 till riksdagsordningen skall regeringen årligen, senast den 1 mars, lämna riksdagen en redogörelse för verksamheten inom de kommittéer som har tillsatts på grund av regeringens beslut. Kommittéberättelsen innehåller bl.a. uppgifter om kommittéernas sammansättning, kostnader, fördelningen mellan kvinnor och män samt ålderssammansättningen.

I föregående års kommittéberättelse (skr. 1998/99:103 s. 6 f.) redovisade regeringen sina bedömningar av kommittéväsandets roll och arbetsformer med anledning av riksdagens tillkännagivanden i dessa avseenden (bet. 1997/98:KU31). Med anledning av denna redovisning uttalade konstitutionsutskottet (bet. 1998/99:KU26 s. 7) att utskottet förutsätter att regeringen återkommer i lämpligt sammanhang, t.ex. i nästa års kommittéberättelse, och redovisar vilka effekter de vidtagna åtgärderna har medfört. Vidare utgick utskottet från att den vägledning som kommer att ges i den nya upplagan av kommittéhandboken framhåller vikten av att jämställdhetsaspekter beaktas när kommittédirektiv utarbetas. Utskottet förutsatte att regeringen i kommande års kommittéberättelse redovisar hur kommittéhandboken har utformats i denna del samt vilka resultat vägledningen givit (bet. 1998/99:KU26 s. 9).

Med anledning av konstitutionsutskottets uttalanden redovisar regeringen olika åtgärder rörande kommittéväsendet. Den 1 juli 1998 inrättades Kommittéservice med ansvar för ett sammanhållet administrativt stöd till kommittéväsendet. Från och med den 1 januari 1999 utökades verksamheten vid Kommittéservice från Stockholm till att även omfatta Göteborg, Malmö och Jönköping. En ny kommittéhandbok (Ds 2000:1) har getts ut och en översyn av kommittéutbildningen kommer att ske. I Statsrådsberedningens promemoria Hur kommittédirektiv utformas (PM 1994:3) lämnas riktlinjer och råd om utformningen av kommittédirektiv. Med anledning av den nya kommittéhandboken och kommittéförordningen (1998:1474) har ett arbete med att revidera promemorian inletts. Konstitutionsutskottets betoning av vikten av att jämställdhetsaspekterna tas upp vid utformningen av kommittédirektiv kommer att beaktas i arbetet med promemorian. Vidare redovisar regeringen att en språkexpert har knutits till Kommittéservice. Språkexperten ger synpunkter på textavsnitt från innehåll till språkbehandling. Under 1999 har sådant särskilt språkgranskningsarbete genomförts i sju kommittéer.

I kommittéberättelsen redovisas att utvecklingsarbetet inom kommittéväsendet fortsätter. Ett projekt kommer att påbörjas under år 2000 med syfte att förbättra kvaliteten i kommittéarbetet. I arbetet kommer att ingå åtgärder för att höja kvaliteten i bl.a. kommittédirektiv, förbättra planeringen, stärka utredarkunnandet, förbättra kompetensförsörjningen, överväga effektiv uppföljning, m.m. Vidare anförs att möjligheten att på regeringens hemsida på Internet lägga ut de förteckningar över myndigheter, organisationer m.fl. till vilka kommittébetänkanden, departementspromemorior m.m. har remitterats för närvarande undersöks inom Regeringskansliet.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att regeringens överväganden i föregående års kommittéberättelse gjordes mot bakgrund bl.a. av vad riksdagen på konstitutionsutskottets förslag som sin mening givit regeringen till känna om kommittéväsendet (se bet. 1997/98:KU31). Utskottet välkomnade i betänkandet över förra årets kommittéberättelse att regeringen vidtagit åtgärder för att stärka kommittéväsendet (bet. 1998/99:KU26 s. 6). Utskottet förutsatte att regeringen skulle återkomma och redovisa vilka effekter de vidtagna åtgärderna hade medfört.

Utskottet kan nu konstatera att regeringen redovisar åtgärder som genomförts sedan den förra kommittéberättelsen och att ett projekt kommer att påbörjas under år 2000 med syfte att förbättra kvaliteten i kommittéarbetet. Utskottet välkomnar redovisningen men kan samtidigt konstatera att regeringen inte redovisar någon bedömning av vilka effekter åtgärderna har medfört. Utskottet har förståelse för att en sådan bedömning kan vara svår att göra på kort sikt och att effekterna inte ens på lite längre sikt enkelt låter sig avläsas. Samtidigt vill utskottet framhålla att ett skäl till att riksdagen ägnat frågan om kommittéväsendets roll och arbetsformer uppmärksamhet är den vikt som riksdagen fäster vid att kommittéväsendet fungerar väl.

Utskottet förutsätter således att regeringen i kommande kommittéberättelser redovisar dels det fortsatta utvecklingsarbetet, dels sin bedömning av vilka effekter åtgärderna har medfört.

Utskottet behandlar frågan om jämställdhetsperspektiv i kommittéväsendet i nästa avsnitt.

Utskottet föreslår, med hänvisning till det anförda, att riksdagen lägger årets kommittéberättelse till handlingarna.

Jämställdhetsfrågor i kommittéförordningen

Motionen

I motion 1999/2000:K265 av Ulla Hoffmann m.fl. (v) erinras om att det tidigare jämställdhetsdirektivet (dir. 1994:124) den 1 januari 1999 ersattes med den nya kommittéförordningen (SFS 1998:1474). Enligt Vänsterpartiet var detta ett stort steg tillbaka. Visserligen har en förordning högre status, men när förordningen samtidigt urholkar allt det som direktivet innehöll blir statusfrågan oviktig och jämställdhetsarbetet leds inte framåt.

Jämställdhetsdirektivet utgick från ett radikalt könsperspektiv. Det slog fast att många åtgärder för jämställdhet fortfarande behövdes och pekade bl.a. särskilt ut sådana informella strukturer som kan bidra till att förstärka den ojämna maktfördelningen och segregeringen mellan kvinnor och män. Direktivet utgick också från att ett effektivt jämställdhetsarbete måste omfatta i stort sett alla samhällsområden.

Jämställdhetsdirektivet ålade samtliga utredningar att analysera såväl det rådande läget när det gällde jämställdheten inom det egna området som jämställdhetskonsekvenser av de egna förslagen. Detta gällde alltså samtliga utredningar, och en kommitté eller utredare kunde bortse från dessa riktlinjer

endast genom att särskilt ange och motivera skälen till att riktlinjerna inte kunnat uppfyllas.

Den nya kommittéförordningen säger att en utredning skall ”ange” jämställdhetskonsekvenser ”om förslagen i ett betänkande har betydelse för — — jämställdheten mellan kvinnor och män”.

Nu ligger det på varje enskild kommitté eller utredare att avgöra om de egna förslagen kommer att påverka jämställdheten eller inte. Tidigare förut-sattes alla förslag påverka jämställdheten och utredningen måste motivera undantag från den regeln.

Tidigare var varje utredning tvungen att analysera bristerna i jämställdheten på det aktuella området och föreslå åtgärder. Denna innebörd av jämställdhetsdirektivet finns inte alls med i den nya förordningen.

Erfarenheten visar att utredningsväsendet ofta brister i att analysera nuläge och konsekvenser när det gäller jämställdheten. Motionärerna föreslår därför att den nya kommittéförordningen förses med ett särskilt stycke som ålägger kommittéerna samma skyldigheter som de hade enligt det gamla jämställdhetsdirektivet och att regeringen i större utsträckning än tidigare följer upp utredningsväsendets hantering av jämställdhetsfrågorna. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Bakgrund

I 1 kap. 2 § regeringsformen fastslås vissa grundläggande mål för politiken. Där framhålls i första stycket att den offentliga makten skall utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. I paragrafens tredje stycke har ett element i denna likhetsgrundsats särskilt framhållits, nämligen jämställdheten mellan könen. Detta uttrycks som att det allmänna skall tillförsäkra män och kvinnor lika rättigheter. Regeln är ett målsättnings- eller programstadgande, som riktar sig till normgivaren.

Som nämns i motionen finns i den nya kommittéförordningen (15 §) en bestämmelse om att om förslagen i ett betänkande har betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män skall konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Därutöver anges i kommittéförordningen (16 §) att regeringen närmare i utredningsuppdraget anger vilka konsekvensbeskrivningar som skall finnas i ett betänkande. Det kan vidare påpekas att i kommittéhandboken (Ds 2001:1 s. 10) anges att kommittéuppdragen skall fördelas så jämnt som möjligt mellan kvinnor och män. Av kommittéberättelsen framgår att andelen kvinnor bland kommittéernas ledamöter (inkl. ordförande) är 41 %. Den totala andelen kvinnor i kommittéerna har ökat med 1,3 procentenheter sedan föregående redovisning. Andelen kvinnliga ordföranden har ökat med 5,5 procentenheter till 36 % (skr. 1999/2000:103 s. 4, 410).

I Riksdagens revisorers granskning av kommittéväsendet kritiserades tekniken med generella kommittédirektiv (förs. 1997/98:RR3, bet. 1997/98:KU31 s. 37 f.). Även i rapporter från Statskontoret och Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi har kritik framförts. Revisorerna ansåg att metoden med generella direktiv, som berörda fackdepartement inte tagit explicit ställning till, innebär att man kombinerar en ämnesmässig begränsning av ett

uppdrag med stora och precisa krav på det analytiska och samhällsekonomiska innehållet. Det finns, enligt revisorerna, skäl att ifrågasätta detta sätt att utforma kommittéuppdrag. Bättre vore att utgå från direktiv som innehåller genomtänkta och integrerade krav på utredningsarbetet. Kraven på konsekvensanalyser borde preciseras i kommittéernas egna direktiv. Det är inte acceptabelt att kommittéerna i första hand arbetar med sina "egna" direktiv och tar lätt på de generella direktiven.

Riktlinjer och råd om utformningen av kommittédirektiv lämnas i Statsrådsberedningens promemoria Hur kommittédirektiv utformas (PM 1994:3). I årets kommittéberättelse anges, som ovan redovisats, att ett arbete med att revidera promemorian har inletts med anledning av den nya kommittéhandboken och kommittéförordningen. Konstitutionsutskottets betonande av vikten att jämställdhetsaspekterna tas upp vid utformningen av kommittédirektiv kommer att beaktas i arbetet med promemorian.

Kommittéhandboken

I den nya kommittéhandboken (Ds 2000:1 s. 77 f.) återfinns ett nyskrivet avsnitt med en checklista och annan vägledning för hur kommittéerna skall beakta konsekvenserna för jämställdheten mellan kvinnor och män av sina förslag. Inledningsvis erinras om bestämmelsen om att om förslagen i ett betänkande har betydelse för jämställdheten mellan kvinnor och män skall konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Bakgrunden till bestämmelsen är att regeringen har lagt fast att jämställdhetsaspekterna skall beaktas på alla politik- och sakområden.

Vidare anförs i kommittéhandboken att alla utredningsförslag skall föregås av konsekvensanalyser ur ett jämställdhetsperspektiv. En analys eller utredning är ofullständig om effekten av kön inte har blivit övervägd. Det innebär att

- olika förhållanden och villkor för båda könen skall synliggöras,
- varje fråga som berör individer skall prövas ur ett jämställdhetsperspektiv,
- konsekvenserna av hur förändringar kan tänkas utfalla för respektive kön skall analyseras.

Enligt kommittéhandboken kan frågor som verkar vara könsneutrala vid närmare granskning visa sig påverka respektive kön på olika sätt. Det första steget i konsekvensanalysen är att fastställa om jämställdhetsperspektivet är relevant för den aktuella utredningen. För att undersöka detta besvaras följande fråga: Berör utredningen individers villkor? Om svaret blir ja, skall jämställdhetsaspekterna beskrivas närmare och beaktas i utredningsarbetet. Det är viktigt att detta sker tidigt i arbetet.

I kommittéhandboken anges ett antal kontrollfrågor som bör ställas under utredningens gång för att säkerställa att ett jämställdhetsperspektiv får fullt genomslag:

- Vilka könsskillnader finns?
- Är den individbaserade statistiken könsuppdelad?
- Hur tas könsaspekterna upp i problemformuleringen?

- Hur redovisas könsaspekterna i betänkandets fakta- och analysdelar?
- Skall betänkandet innehålla några jämställdhetspolitiska förslag?
- Får ett genomförande av kommitténs förslag några jämställdhetspolitiska konsekvenser?
- Vad i övrigt bör betänkandet innehålla utifrån ett könsperspektiv?

Om en analys och en redovisning ur ett jämställdhetsperspektiv inte kan göras på grund av utredningsuppdragets eller ämnets karaktär, skall detta anges och motiveras i betänkandet.

Tidigare riksdagsbehandling

I behandlingen av en snarlik motion våren 1999 underströk utskottet vikten av att jämställdhetskonskvenser beaktas i kommittéväsendet liksom i annan statlig verksamhet (bet. 1998/99:KU26). Den tidigare metoden med generella kommittédirektiv har fått kritik, och det har därför funnits skäl att finna nya vägar för att tillse att jämställdhetsaspekterna får vederbörligt utrymme i utredningsväsendet. Ambitionen skall självfallet vara att jämställdhetsaspekterna får större genomslag genom de nya vägar som prövas. Utskottet utgick från att den vägledning som kommer att ges i den nya upplagan av kommittéhandboken framhåller vikten av att jämställdhetsaspekter beaktas när kommittédirektiv utarbetas. Utskottet förutsatte att regeringen i kommande års kommittéberättelse redovisar hur kommittéhandboken har utformats i denna del samt vilka resultat vägledningen har givit. Motionen avstyrktes. Företrädarna för Vänsterpartiet, Folkpartiet och Miljöpartiet reserverade sig.

Utskottets bedömning

Utskottet vill, i likhet med vad utskottet anförde vid behandlingen av förra årets kommittéberättelse, understryka vikten av att jämställdhetskonskvenser beaktas i kommittéväsendet liksom i annan statlig verksamhet. Som utskottet påpekade föregående år har den tidigare metoden med generella kommittédirektiv fått kritik, och det har därför funnits skäl att finna nya vägar för att tillse att jämställdhetsaspekterna får vederbörligt utrymme i utredningsväsendet. Ambitionen skall självklart vara att jämställdhetsaspekterna får större genomslag genom de nya vägar som prövas.

Redovisningen ovan visar att den nya upplagan av kommittéhandboken innehåller riktlinjer för hur jämställdhetskonskvenser skall beaktas i arbetet i utredningar. Regeringen redovisar i kommittéberättelsen att ett arbete med att revidera Statsrådsberedningens promemoria Hur kommittédirektiv utformas (PM 1994:3) har inletts. Konstitutionsutskottets betonande av vikten att jämställdhetsaspekterna tas upp vid utformningen av kommittédirektiv kommer att beaktas i arbetet med promemorian.

Utskottet förutsätter att regeringen i nästa års kommittéberättelse redovisar hur arbetet med promemorian har fortskridit. Vidare utgår utskottet från att regeringen så långt möjligt kommer att redovisa vilka resultat arbetet med jämställdhetskonskvenserna har givit.

Källhänvisningar i Statens offentliga utredningar

Motionen

I motion 1999/2000:K285 av Tuve Skånberg och Holger Gustafsson (båda kd) erinras om att Statens offentliga utredningar (SOU) utgör betydelsefulla faktakällor och beslutsunderlag i det offentliga Sverige. SOU har sin viktigaste, men inte enda, funktion som faktaunderlag för politiska beslut. SOU används också mycket av journalister, gymnasister, intresserad allmänhet, och även, beroende på ämnet, av forskare. I ett avseende brister dock de allra flesta utredningar: de har ingen eller otillräcklig källhänvisning. Inte ens litteraturlista är allmän i utredningarna. Motionärerna begär ett tillkännagivande till regeringen om att källhänvisningar skall ingå i Statens offentliga utredningar.

Bakgrund

I den nya kommittéhandboken, Ds 2000:1, sägs följande beträffande källhänvisningar (s. 140):

Betänkandena innehåller normalt dokumentation i form av källhänvisningar i text, figurer och fotnoter. Genom att i anslutning till bilagorna införa en litteraturförteckning som uppftar de bibliografiska data som behövs för att läsaren skall kunna identifiera källorna, kan hänvisningarna i text, figurtexter och fotnoter förenklas avsevärt.

I en bilaga till kommittéhandboken ges sedan exempel på hur en bibliografisk uppställning kan utformas. Riktlinjerna i den nya kommittéhandboken är i denna del identiska med riktlinjerna i den föregående kommittéhandboken (Ds 1992:99).

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid tre tillfällen under riksmötena 1997/98 och 1998/99 avstyrkt motioner med motsvarande innehåll (bet. 1997/98:KU5, 1997/98:KU29, 1998/99:KU26). Utskottet hänvisade därvid till kommittéhandbokens anvisningar om källhänvisningar i Statens offentliga utredningar och ansåg inte att någon riksdagens åtgärd med anledning av motionen var påkallad.

Utskottets bedömning

Utskottet vidhåller sin uppfattning och avstyrker motion 1999/2000:K285 (kd).

Motionen

I motion 1999/2000:K346 av Inger Lundberg och Jan Björkman (s) anförs att det finns starka skäl att säkra att de statliga utredningarna genom sina sekretariat, ledamöter, sakkunniga och experter har tillgång till så bred och djup kompetens som möjligt.

Av praktiska skäl är utredningsväsendet i huvudsak förlagt till Stockholm. Regeringen strävar samtidigt efter att i större utredningar få utredare från olika delar av landet, medan gruppen sakkunniga och experter ofta hämtas från huvudstadsområdet. Detta gäller också sekretariatet, som skall rekryteras snabbt och därför alltför lätt hämtas ur de kontaktnät som departements-tjänstemännen har och bland de kvalificerade utredare som har praktiska möjligheter att arbeta i Stockholm. Därmed riskerar man dels att utredningen som helhet kan få en alltför begränsad bild av förutsättningarna i olika delar av landet, dels att utredningsväsendet går miste om många begåvade utredare i t.ex. kommuner, landsting och länsstyrelser runt om i landet.

Motionärerna menar därför att regeringen bör analysera förutsättningarna för att öka rekryteringen av utredningssekreterare utanför Stockholmsområdet, både för att få tillgång till fler kompetenta utredare och för att få ett bredare perspektiv i utredningarna.

Fler utredningssekreterare från olika delar av landet kommer inte av sig självt. Det kräver en medveten policy och en "bank" av presumtiva sekreterare, som borde kunna byggas upp i samarbete mellan departementen och t.ex. de båda kommunförbunden och länsstyrelserna. Det kräver också översyn av regler för resor för utredningssekreterarna liksom vissa andra personalpolitiska insatser. Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att bredda rekryteringen av sekreterare i statliga utredningar.

Bakgrund

Departementens utredningsavdelning i Malmö inrättades 1965. Det viktigaste skälet för avdelningens tillkomst var att man därigenom ville ge hovrättsjurister från Malmö möjlighet att fullgöra uppdrag inom kommittéväsendet. Numera finns utredningsavdelningar också i Göteborg och Jönköping.

Som redovisats ovan har under 1999 verksamheten inom Kommittéservice, som ansvarar för ett sammanhållet administrativt stöd till kommittéväsendet, utökats till att omfatta inte bara Stockholm utan också Malmö, Göteborg och Jönköping.

Utskottets bedömning

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att rekryteringen av sekreterare till statliga utredningar inte begränsas till Stockholm. Utskottet, som förutsätter att regeringen inte har någon annan uppfattning, kan också konstatera att det alls inte är ovanligt att också större utredningar har

sitt sekretariat utanför Stockholm. Regeringskansliet har också utredningsavdelningar vid andra orter än Stockholm.

2000/01:KU5

Inte minst genom att de politiska partierna har deltagare i utredningar tillses i praktiken att utredningarna får en bred geografisk representation. Utnyttjandet av personer anställda vid universitet leder också till en geografisk spridning.

Utskottet vill framhålla vikten av att kommittéväsendet håller en hög klass. Det innebär att geografiska begränsningar i rekryteringen – till för- eller nackdel för olika delar av landet – måste vägas mot andra värden. Utskottet förutsätter att regeringen tillämpar en rationell ordning i detta arbete.

Utskottet finner inte någon riksdagens åtgärd påkallad och avstyrker således motion 1999/2000:K346 (s).

Begripliga lagar

Motionen

Enligt motion 1999/2000:K221 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m) är många av dagens regler, lagar, taxesystem, socialförsäkringssystem, skattesystem m.m. så tekniskt komplicerade och svårbegripliga att det är väldigt få som förstår dem och till fullo kan överskåda konsekvenserna av dem. Än svårare är det att kunna begripa den sammanlagda effekten av alla olika lagar, regler och system. Det visar sig inte sällan att endast ett fåtal experter förstår dem.

Denna kunskap ger ett fåtal uttolkare och handläggare av olika slag en alltför stor makt. Att kunskapen på grund av olika systems tekniskt svårbegripliga utformning begränsas till ett fåtal innebär att såväl beslutsfattare som medborgare inte på ett konstruktivt och ideologiskt sätt kan delta i debatt och beslut.

Regeringen har ett stort ansvar att innan ett nytt förslag läggs fram se till att det är begripligt, överskådligt samt enkelt för de människor som skall leva och rätta sig efter det. Motionären anför att regeringen också aktivt måste se till att befintliga lagar, regler och system tas bort eller ändras så att vi som medborgare kan se och förstå konsekvenserna av dem.

Riksdagen bör som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om att aktivt medverka och bidra till att olika lagar, regler, taxor och andra system som har större betydelse för enskilda människors och familjers vardag görs så enkla, överskådliga och tydliga som möjligt.

Bakgrund

I kommittéhandboken (Ds 2000:1) påpekas att regler är nödvändiga för att ett samhälle skall fungera effektivt. Samtidigt är det viktigt att regler utformas så att de ger den effekt som är avsedd och inte i onödan ger effekter som är negativa från allmän synpunkt. Vid regelgivning måste man analysera exempelvis

- om de regler som man tänkt sig är det bästa medlet att uppnå det som man vill åstadkomma,

- om en reglering är effektivt utformad i fråga om organisationen för handhavandet, beslutsnivåer m.m.,
- reglernas faktiska genomslagskraft,
- (avsedda eller icke avsedda) bieffekter,
- system för uppföljning och utvärdering av olika slag.

Vidare påpekas i kommittéhandboken att den regelreformerings som kan sägas ha övervägande lagteknisk karaktär är viktig, inte minst för rättssäkerheten. Regelreformerings med denna inriktning går ut på att t.ex.

- förenkla regelsystemet genom att göra det mindre detaljerat och klarare utformat språkligt och redaktionellt,
- sanera regelsystemet genom att avskaffa föråldrade eller onödiga regler och allmänt verka för en minskning av antalet regler.

I kommittéförordningen (SFS 1998:1474) anges att betänkanden skall vara koncentrerade och inriktade på väsentligheter. Innehållet skall disponeras och presenteras så att läsarna lätt kan ta del av och bedöma kommitténs förslag och andra slutsatser. Språket i betänkanden skall vara enkelt och klart.

I regeringens skrivelse 1999/2000:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen framhålls att ett klart och enkelt språk är avgörande för regelkvaliteten och för en väl fungerande kommunikation mellan myndigheter och medborgare. I Regeringskansliet finns sedan många år språkexperter knutna till granskningsverksamheten i Justitiedepartementet. Bland annat har de bidragit med ett avsnitt i kommittéhandboken om utformningen av betänkandena.

Klarspraksgruppen har regeringens uppdrag att främja språkvårdsarbete hos myndigheterna. Gruppen har skapat en växande insikt om språkets betydelse för effektiviteten i verksamheterna, för demokratin och för rättssäkerheten.

Vidare kan nämnas att regeringen i oktober 2000 har beslutat att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att lägga fram förslag till ett handlingsprogram för det svenska språket. Syftet skall vara att främja svenska språkets ställning och ge alla i Sverige, oavsett språklig och social bakgrund, likvärdiga möjligheter att tillägna sig svenska (dir. 2000:66). Utredningen tillsätts efter ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 1999/2000:KrU2).

Utskottets bedömning

Utskottet vill framhålla vikten av att lagar och regler är tydliga och förståeliga. Det gäller både språket i olika regler och konstruktionen av olika regelsystem. Utskottet förutsätter att regeringen strävar åt detta håll. Som framgår

av redovisningen ovan sker ett arbete inte minst vad avser den språkliga utformningen.

Det är särskilt viktigt att författningar som riktar sig till enskilda medborgare är begripliga för en bred allmänhet. Samtidigt kan kraven på rättssäkerhet innebära att reglerna med nödvändighet blir förhållandevis komplicerade. Motstridiga intressen kan således göra sig gällande.

Utskottet anser, med hänvisning till det anförda, att någon riksdagens åtgärd inte är påkallad. Motion 1999/2000:K221 (m) avstyrks således.

EU-reglers påverkan på kostnader och administration

Motionen

Enligt motion 2000/01:K274 av Margit Gennser (m) lades vid den svenska folkförsköningen om EU stor vikt vid närhetsprincipen. Denna princip skulle bidra till att begränsa den överstatliga lagstiftningen. Resultatet har blivit en strid ström av nya regleringar som svenska myndigheter och svenska medborgare måste lyda.

För närvarande pågår t.ex. ett arbete med en ny strikt – samordnad – lagstiftning om livsmedelshygien m.m. Brittisk press har avslöjat en del av de mer bisarra förslagen. Bl.a. skall inte en anställd som tar emot pengar samtidigt få hantera livsmedel utan att ta på och av handskar. Samma lagkomplex innehåller också krav på att alla jaktlag – hur små och informella de än är – skall ha med sig en person som är specialist på livsmedelshygien om jaktlaget säljer en del av jaktbytet som de inte själva kan konsumera. Vidare krävs att de lokaler – skjul – som används för att hänga fasaner, älgkött eller annat vilt, måste besiktigas ur hygienisk synvinkel om något av köttet säljs vidare.

Effekterna av olika EU-regler är sannolikt ännu inte efter fem års medlemskap fullt kända. Därför bör regeringen låta utreda de effekter EU-regleringarna har fått på svensk företagsamhet och på svensk statlig och kommunal administration men också för enskilda svenska medborgare. Frågor som bör besvaras rör huruvida regleringarna varit kostnadsdrivande och huruvida tillämpningen av reglerna blivit mycket ojämn mellan olika delar av landet, mellan olika näringar, mellan olika stora företag etc. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att tillsätta en utredning om hur nya regleringar initierade från EU har påverkat företagets kostnader och myndigheternas administrativa arbete.

Bakgrund

Regeringen har i skrivelse 1999/2000:148 redovisat regelförenklingsarbetet med särskild inriktning på små företag. Av skrivelsen framgår att myndigheter som i stor utsträckning påverkas av genomförande av EG-direktiv och andra internationella avtal, jämfört med övriga myndigheter, har redovisat mindre omfattande arbete med särskilda konsekvensanalyser. Myndigheternas förklaringar är oftast att de inte anser sig ha möjlighet att påverka innehållet och att det därmed inte har någon betydelse om man utför någon särskild konsekvensanalys. Någon myndighet uppger dock att man trots det ofta

mycket omfattande materialet kan skriva enkla och lättillgängliga förordningar och allmänna råd, men att det har varit svårt på grund av den korta tid som står till förfogande. Regeringen anför i skrivelsen att det är av stor vikt att konsekvensanalyser görs av berörda myndigheter redan under remissförfarandet beträffande kommande EG-direktiv och förordningar. De särskilda konsekvensanalyserna är sedan ett medel för myndigheterna att undvika ”gold-plating”, dvs. att en extra reglering sker utöver innehållet i direktivet vid genomförandet. Regeringen avser att genom en dialog med berörda myndigheter förtydliga hur Simplexförordningen skall tolkas och klargöra när konsekvensanalyser bör genomföras.

Statskontoret har på uppdrag av regeringen utvärderat erfarenheterna av statsförvaltningens medverkan i EU-samarbetet (Statskontoret 2000:21, 2000:20A-c). Vidare har Statskontoret kartlagt och analyserat hur svenska myndigheter genomför EG-direktiv och kompletterar EG-förordningar med myndighetsföreskrifter (Statskontoret 1999:7). En slutsats är att andelen EG-relaterade myndighetsföreskrifter varierar mellan olika myndigheter. Av de grundförfattningar som Kemikalieinspektionen respektive Livsmedelsverket utfärdade under 1993–1997 genomförde mer än 80 % EG-direktiv. Den enskilda myndighet som under samma period utfärdade störst *antal* grundförfattningar som genomför EG-direktiv var dock Jordbruksverket.

Demokratiutredningen anför att det inte har kunnat visas att Sveriges EU-medlemskap har lett till någon ökning av regelmängden i Sverige (SOU 2000:1 s. 123). En orsak till detta är att en betydande del av EU:s arbete med regleringar syftar till att harmonisera gällande regelverk i medlemsstaterna. Det finns dock, enligt Demokratiutredningen, skäl att systematiskt gå igenom det regelverk som växt fram inom EU i syfte att se vad som kan överföras till den nationella beslutskompetensen.

Tidigare riksdagsbehandling

Konstitutionsutskottet har framhållit att EU bör eftersträva ett så okomplicerat regelsystem som möjligt och att man utgår från att tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna skall komma att leda till ett effektivare unionssamarbete och till att beslut fattas där de hör hemma och därmed till minskad byråkrati (yttr. 1998/99:KU3y, 1999/2000:KU7y).

Utskottets bedömning

Utskottet delar regeringens uppfattning (skr. 1999/2000:148) att det är av stor vikt att konsekvensanalyser görs av berörda myndigheter redan innan kommande EG-direktiv och förordningar antas.

Som utskottet påpekat tidigare bör EU eftersträva ett så okomplicerat regelsystem som möjligt.

Utskottet finner med hänvisning till det anförda inte någon riksdagens åtgärd påkallad. Motion 2000/01:K274 (m) yrkande 2 avstyrks.

Motionen

Enligt motion 1999/2000:K268 av Peter Pedersen (v) pågår det för närvarande en flyttlasspolitik i Sverige, där över 200 kommuner minskar i befolkning på grund av stor utflyttning. En minskad befolkning innebär stora problem för många kommuner i flera avseenden.

Den stora inflyttningen, till främst Stockholm, skapar problem som stor bostadsbrist, trafikkaos, social otrygghet för många m.m., medan de krisdrabbade kommunerna står med ett stort antal outhyrda lägenheter, som kostar skattebetalarna stora pengar varje år i form av täckning av hyresförluster. På många håll får man i stället kostnader för rivning av fullt funktionsdugliga hyresfastigheter, en fullständigt absurd kontrast. Arbetssökande uppmanas att flytta för att få ett arbete, vilket leder till ytterligare regional obalans.

Det krävs nu krafttag och en tydlig politisk vilja och konkreta åtgärder om en rimlig regional balans skall kunna uppnås i framtiden. Alla förslag och initiativ måste därför innehålla en regionalpolitisk konsekvensbeskrivning och analys eller bådadera, som helst behandlas i ett särskilt avsnitt i samtliga propositioner från regeringen och i samtliga betänkanden från riksdagen.

Motionären anser att samtliga propositioner skall innehålla ett särskilt avsnitt, där de förslag och åtgärder som anförs skall analyseras och konsekvensbeskrivas utifrån ett regionalpolitiskt perspektiv. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Bakgrund

Enligt kommittéförordningen skall konsekvenserna för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet anges i betänkandet om förslagen i betänkandet har betydelse i de avseendena. Den nya kommittéhandboken innehåller ett nyskrivet avsnitt med en checklista och annan vägledning för hur kommittéerna skall beakta de regionalpolitiska konsekvenserna av sina förslag.

I kommittéhandboken påpekas att oavsett vilket område en kommitté är verksam på måste den ställa sig frågan om kommitténs förslag kan få regionalpolitiska konsekvenser. Dessa konsekvenser skall beaktas när förslagen utformas.

Utskottets bedömning

Utskottet vill erinra om kommittéförordningens krav i detta avseende. Utskottet förutsätter att regeringen redovisar de regionalpolitiska konsekvenserna i de propositioner där detta är påkallat. Det finns ingen anledning att ha en generell regel som säger att propositionerna alltid skall innehålla ett särskilt avsnitt om de regionalpolitiska konsekvenserna.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion 1999/2000:K268 (v).

Motionen

I motion 2000/01:K390 av Anders Ygeman och Lena Sandlin-Hedman (s) påpekas att staten har ett ansvar för att följa och förverkliga de av riksdagen stiftade lagarna. I grundlagen och i andra lagar framgår att jämlikhet mellan individer och grupper är eftersträvansvärt. När staten utreder och bereder förslag bör därför, såsom i jämställdhetsfråga särskilt belysas vilka effekter och konsekvenser förslag har i relation till lika förutsättningar, möjligheter och inom vissa områden också i relation till jämlikhet i resultat.

Alla är enligt motionärerna överens om att klassamhället finns kvar trots att det är av en annan karaktär än för hundra år sedan, t.o.m. för femtio år sedan. Att studera förslag ur könsperspektiv är lika viktigt som att studera förslag ur ett klassperspektiv eller integrationsperspektiv eller barnperspektiv. Statens utredningar bör därför alltid följas upp med en analys av förslagens konsekvenser utifrån köns-, klass-, integrations- och barnperspektiv. Riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening vad i motionen anförs om klassperspektiv i utrednings- och beredningsprocessen.

Bakgrund

I kommittéförordningen anges att om förslagen i ett betänkande påverkar kostnaderna eller intäkterna för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda, skall en beräkning av dessa konsekvenser redovisas i betänkandet. Om förslaget innebär samhällsekonomiska konsekvenser i övrigt, skall dessa redovisas. Som redovisats ovan skall om förslagen i ett betänkande har betydelse för den kommunala självstyrelsen konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet. Detsamma gäller när ett förslag har betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Vidare anger, enligt kommittéförordningen, regeringen vilka konsekvensbeskrivningar som skall finnas i ett betänkande.

Budgetpropositionen och den ekonomiska vårpropositionen innehåller fördelningspolitiska redogörelser (t.ex. 1998/99:100 bilaga 3, prop. 1999/2000:1 volym 1 s. 38 f., bilaga 4, prop. 2000/01:1 volym 1 s. 40, bilaga 3). I den ekonomiska vårpropositionen år 2000 redovisade regeringen det pågående utvecklingsarbetet med fördelningsstatistiken och olika problem i fördelningsanalysen (prop. 1999/2000:100 bilaga 3, s. 26 f.). Redovisningen gavs efter ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 1998/99:FiU2).

Utskottets bedömning

Utskottet vill erinra om kommittéförordningens krav i också detta avseende. Regeringen redovisar vidare regelmässigt fördelningspolitiska analyser i de ekonomisk-politiska propositionerna.

Teknikoberoende lagstiftning

Motionerna

I motionerna 1999/2000:T703 och 2000/01:T713, båda av Lennart Daléus m.fl. (c), framhålls att det fria flöde av information mellan människor och maskiner, också över gränser, som informationstekniken möjliggör, ställer speciella krav på lagstiftningen. Alltför ofta hindras IT-utvecklingen av lagstiftning som är bunden till viss teknik. Som ett exempel på detta kan nämnas tryckfrihetsförordningen, där tryckfriheten är bunden till vissa former av tekniskt framställda produkter. Hemsidor, chattar och annat kan inte med automatik antas omfattas av yttrandefrihet.

Man kan säga att lagstiftaren överrumplats av de stora omvälvningar som den tekniska utvecklingen fört med sig och därför inte hunnit anpassa lagstiftningen. Att anpassa lagstiftningen till den tekniska nivån just nu förefaller inte heller att vara en framkomlig väg, eftersom nästa tekniska steg då riskerar att på nytt göra lagstiftningen omodern. Den enda vägen är att nu inleda en omfattande översyn av svensk lagstiftning, i den takt det låter sig göras, för att göra lagstiftningen teknikoberoende.

Regeringen bör därför utfärda ett nytt direktiv till alla kommittéer och särskilda utredare med uppdrag att belysa befintlig lagstiftning att också överväga om och i så fall vilka ändringar som behöver göras för att göra lagstiftningen teknikoberoende. Detta bör självfallet även gälla föreslagen ny lagstiftning. Vad som anförts i motionerna om att göra lagstiftningen teknikoberoende bör ges regeringen till känna.

Pågående utredningsarbete

Den 16 april 1998 beslutade regeringen (dir. 1998:32) att en kommitté skulle tillkallas med uppgift att göra en översyn av bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet i syfte att vidga möjligheterna för offentlighetsprincipens tillämpning i IT-samhället. Kommittén skall också göra en allmän översyn av sekretesslagen.

Regeringen beslutade den 4 februari 1999 att en parlamentariskt sammansatt kommitté skall analysera behovet av och förutsättningarna för en mer teknikoberoende grundlagsreglering av yttrandefriheten. Utredningen har antagit namnet Mediegrundlagsutredningen (Ju 1999:01, dir. 1999:8). Utvecklingen inom informationstekniken har enligt direktiven gått snabbt sedan yttrandefrihetsgrundlagen trädde i kraft år 1992. De medier som omfattas av yttrandefrihetsgrundlagen har fortlöpande utvecklats. Nya fysiska bärare av information har tillkommit och tillkommer alltjämt. De blir tillgängliga och användbara för i stort sett alla. Samtidigt skapas enligt direktiven nya medel för kommunikation med hjälp av elektromagnetiska vågor. Till bilden hör också en fortgående internationalisering.

Den snabba utvecklingen gör det nödvändigt att kontinuerligt bevaka och anpassa regelverken på området. Införandet av termen tekniska upptagningar i yttrandefrihetsgrundlagen kan enligt direktiven förväntas att på ett tillfredsställande sätt möta den tekniska utvecklingen när det gäller upptagningar med sådana yttranden som yttrandefrihetsgrundlagen är avsedd att skydda. Det som nu behöver utredas är således i första hand yttrandefrihetsgrundlagens tillämplighet på ny kommunikation med hjälp av elektromagnetiska vågor, dvs. på informationsöverföringar som sker på annat sätt än genom att fysiska databärare transporteras mellan avsändare och mottagare. Det som nu har sagts hindrar enligt direktiven inte att vissa justeringar kan behöva göras i såväl tryckfrihetsförordningen som yttrandefrihetsgrundlagen för att reglerna skall anpassas till utvecklingen på informationsteknikens område. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2000.

Regeringen avser att verka för en revidering av Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. I syfte att nå bredast möjliga förankring av förberedelserna för en kommande revision har, på initiativ av regeringen, en grupp med representanter för samtliga riksdagspartier under ledning av berörd statssekreterare i Justitiedepartementet bildats.

Vidare vill utskottet erinra om att regeringen avser att tillsätta en parlamentarisk utredning med uppgift att kartlägga, analysera och utvärdera sådan lagstiftning som berör den enskildes integritet (se bet. 1999/2000:JuU8 s. 6 f., jfr bet. 1999/2000:KU11 s. 14 f.). Från Justitiedepartementet har utskottet inhämtat att direktiven förväntas bli färdigställda före årsskiftet. Direktivarbetet är inriktat på att ge en kommitté i uppdrag att göra en bred kartläggning avseende skyddet för den personliga integriteten i det moderna samhället, inkluderande en undersökning av hur integritetsaspekten har hanterats och reglerats i befintlig lagstiftning både på det offentlig-rättsliga och privat-rättsliga området, och med utgångspunkt häri identifiera och analysera utvecklingstendenserna. Som direktivarbetet är inriktat avses kommittén mot bakgrund av denna kartläggning få till uppgift att överväga om det finns behov av att ändra och komplettera nuvarande lagstiftning på olika normgivningsnivåer till skydd för den personliga integriteten.

Tidigare riksdagsbehandling

I betänkande 1998/99:KU15 behandlades ett antal motioner om personuppgiftslagen och andra integritetsfrågor. Utskottet uttalade att en modern lagstiftning avseende behandling av personuppgifter måste utformas så att den är väl anpassad med hänsyn till den snabba tekniska utvecklingen på framför allt IT-området. Enligt utskottets mening talade detta för att siktet bör vara inställt på att åstadkomma en teknikberoende lagstiftning till skydd för den personliga integriteten. Utskottet framhöll att EG-direktivet får anses omodernt och att en revidering av direktivet måste ske. Det var enligt utskottet av stor vikt att den svenska regeringen inom EU med kraft verkar för att en

revidering av direktivet sker, vilket tillkännagavs för regeringen. Vidare ansåg utskottet att en översyn av personuppgiftslagen bör komma till stånd med syfte att, så långt det är möjligt inom EG-direktivets ram, åstadkomma en förändring av lagstiftningen i riktning mot ett regelverk som tar sikte på missbruk av personuppgifter. Även detta gavs regeringen till känna. Enligt utskottet borde – i avvaktan på en teknikberoende integritetslagstiftning – intensifierade åtgärder vidtas för att åstadkomma en lagstiftning som syftar till att ingripa mot missbruk av personuppgifter och inte mot själva hanteringen av sådana uppgifter.

Utskottet behandlade under hösten 1999 regeringens förslag till ändring av personuppgiftslagens överföringsregler (prop. 1999/2000:11, bet. 1999/2000:KU7). Utskottet konstaterade att Mediegrundlagsutredningen har i uppdrag att bl.a. analysera behovet av och förutsättningarna för en mer teknikberoende grundlagsreglering av yttrandefriheten och förutsatte att de aspekter som är relaterade till personuppgiftslagen skulle bli föremål för kommitténs uppmärksamhet.

Också i ett betänkande våren 2000 hänvisade utskottet till Mediegrundlagsutredningens uppdrag i denna del (bet. 1999/2000:KU11 s. 13, 15).

Utskottets bedömning

Utskottet kan konstatera att det pågår utredningsarbete som rör teknikberoende lagstiftning. Den tekniska utvecklingen går fort och lagstiftningen bör vara konstruerad så att den inte blir omodern snabbt. Samtidigt som lagstiftningen skall vara effektiv skall den inte utgöra ett icke avsett hinder för den tekniska utvecklingen. Ett problem är att vad som uppfattas som teknikberoende vid en tidpunkt kan visa sig bli överspelat av ny, tidigare okänd teknik.

En strävan efter teknikberoende lagstiftning har kommit till uttryck i arbetet med yttrandefrihetsgrundlagen. I propositionen om yttrandefrihetsgrundlagen anfördes att i stället för eter- och trådsändning användes i grundlagstexten uttrycken sändning, förmedling och tillhandahållande *med hjälp av elektromagnetiska vågor*. Avsikten med detta uttryckssätt var att uppnå att grundlagen blev tillämplig på alla kända varianter av radio- och trådsändningar oberoende av vilka moderna tekniska format som yttranden förmedlas genom (prop. 1990/91:64 s. 108). Bakom utformningen av yttrandefrihetsgrundlagen ligger en strävan efter att så långt som möjligt göra grundlagens regler tillämpliga oavsett vilken teknik som kommit till användning även i fråga om tekniska upptagningar som är avsedda att uppfattas med hörseln eller synen (jfr prop. 1997/98:43 s. 106).

Den tekniska utvecklingen har ändå lett till ett behov av att se över yttrandefrihetsgrundlagens tillämpningsområde. Ett viktigt skäl för den nu pågående översynen i Mediegrundlagsutredningen är att även fortsättningsvis ha en så lite teknikberoende reglering som möjligt.

När det gäller lagstiftning om den personliga integriteten bör, som utskottet tidigare anför, siktet vara inställt på att åstadkomma en teknikberoende lagstiftning till skydd för den personliga integriteten (bet. 1998/99:KU15).

Utskottet finner det med hänvisning till det anförda inte påkallat med någon riksdagens åtgärd av det slag som motionärerna föreslår. Motionerna 1999/2000:T703 (c) yrkande 11 och 2000/01:T713 (c) yrkande 15 avstyrks således.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *kommittéberättelsen*
att riksdagen lägger skrivelse 1999/2000:103 Kommittéberättelse 2000 till handlingarna,
2. beträffande *jämställdhetsfrågor i kommittéförordningen*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:K265 yrkande 2,
3. beträffande *källhänvisningar i Statens offentliga utredningar*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:K285,
4. beträffande *rekryteringen av sekreterare i statliga utredningar*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:K346,
5. beträffande *begripliga lagar*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:K221,
6. beträffande *EU-reglers påverkan på kostnader och administration*
att riksdagen avslår motion 2000/01:K274 yrkande 2,
7. beträffande *regionalpolitiska perspektiv*
att riksdagen avslår motion 1999/2000:K268,
8. beträffande *klassperspektiv*
att riksdagen avslår motion 2000/01:K390,
9. beträffande *teknikoberoende lagstiftning*
att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:T703 yrkande 11 och 2000/01:T713 yrkande 15.

res. (c)

Stockholm den 14 november 2000

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

I beslutet har deltagit: Per Unckel (m), Barbro Hietala Nordlund (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Mats Berglind (s), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Mats Einarsson (v), Björn von der Esch (kd), Nils Fredrik Aurelius (m), Per Lager (mp), Åsa Torstensson (c), Helena Bargholtz (fp), Britt-Marie Lindkvist (s), Per-Samuel Nisser (m), Anders Bengtsson (s) och Martin Nilsson (s).

Teknikoberoende lagstiftning (mom. 9)

Åsa Torstensson (c) anser

dels att den del av utskottets betänkande som på s. 18 börjar med "Utskottet kan konstatera" och på s. 19 slutar med "15 avstyrks således" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill erinra om att det fria flöde av information mellan människor och maskiner, också över gränser, som informationstekniken möjliggör, ställer speciella krav på lagstiftningen. Alltför ofta hindras IT-utvecklingen av lagstiftning som är bunden till viss teknik. Som ett exempel på detta kan nämnas tryckfrihetsförordningen, där tryckfriheten är bunden till vissa former av tekniskt framställda produkter. Hemsidor, chattar och annat kan inte med automatik antas omfattas av yttrandefrihet.

Man kan säga att lagstiftaren överrumplats av de stora omvälvningar som den tekniska utvecklingen fört med sig och därför inte hunnit anpassa lagstiftningen. Att anpassa lagstiftningen till den tekniska nivån just nu förefaller inte heller att vara en framkomlig väg, eftersom nästa tekniska steg då riskerar att på nytt göra lagstiftningen omodern. Den enda vägen är att nu inleda en omfattande översyn av svensk lagstiftning, i den takt det låter sig göras, för att göra lagstiftningen teknikoberoende.

Utskottet anser att regeringen således bör utfärda ett nytt direktiv till alla kommittéer och särskilda utredare med uppdrag att belysa befintlig lagstiftning att också överväga om och i så fall vilka ändringar som behöver göras för att göra lagstiftningen teknikoberoende. Detta bör självfallet även gälla föreslagen ny lagstiftning.

Vad utskottet anfört om att göra lagstiftningen teknikoberoende bör riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:T703 (c) yrkande 11 och 2000/01:T713 (c) yrkande 15 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *teknikoberoende lagstiftning*

att riksdagen med bifall till motionerna 1999/2000:T703 yrkande 11 och 2000/01:T713 yrkande 15 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Sammanfattning.....	1
Skrivelsen	1
Motionerna	2
Motioner från allmänna motionstiden 1999	2
Motioner från allmänna motionstiden 2000	2
Utskottet	3
Kommittéberättelsen	3
Utskottets bedömning.....	4
Jämställdhetsfrågor i kommittéförordningen	4
Motionen	4
Bakgrund.....	5
Kommittéhandboken	6
Tidigare riksdagsbehandling	7
Utskottets bedömning.....	7
Källhänvisningar i Statens offentliga utredningar	8
Motionen	8
Bakgrund.....	8
Tidigare riksdagsbehandling	8
Utskottets bedömning.....	8
Rekryteringen av sekreterare i statliga utredningar.....	9
Motionen	9
Bakgrund.....	9
Utskottets bedömning.....	9
Begripliga lagar.....	10
Motionen	10
Bakgrund.....	10
Utskottets bedömning.....	11
EU-reglers påverkan på kostnader och administration.....	12
Motionen	12
Bakgrund.....	12
Tidigare riksdagsbehandling	13
Utskottets bedömning.....	13
Regionalpolitiska perspektiv	14
Motionen	14
Bakgrund.....	14
Utskottets bedömning.....	14
Klassperspektiv	15
Motionen	15
Bakgrund.....	15
Utskottets bedömning.....	15
Teknikoberoende lagstiftning	16
Motionerna	16
Pågående utredningsarbete.....	16
Tidigare riksdagsbehandling	17
Utskottets bedömning.....	18

Hemställan	19	2000/01:KU5
Reservation	20	
Teknikoberoende lagstiftning (mom. 9).....	20	